

Vier-ogen princie Kinderdagverblijf De Speelhoeve

Waarom het vier-ogen principe?

Naar aanleiding van een zedenzaak bij een kinderdagverblijf in Amsterdam heeft de commissie Gunning in haar onderzoeksrapport geadviseerd bij kinderdagverblijven het vier-ogenprincipe in te voeren. Het vier-ogenprincipe betekent dat altijd een volwassene moet kunnen meekijken of meeluisteren bij een beroepskracht in de kinderopvang. De rijksoverheid heeft het advies van de commissie Gunning overgenomen en het vier-ogenprincipe vanaf 1 juli 2013 verplicht gesteld voor alle kinderdagverblijven.

Volgens de Brancheorganisatie Kinderopvang en BOINK (2012) betekent het vier ogen principe dat er ten alle tijden iemand moet kunnen meekijken of meeluisteren bij de opvang van kinderen. "Het vier-ogenprincipe is voor convenantpartijen de basis voor veiligheid in de kinderopvang. De uitwerking van dit vier ogen principe is maatwerk. De invulling zal voor iedere organisatie anders zijn, passend bij het pedagogisch beleid en financiële haalbaarheid." (Brancheorganisatie kinderopvang & BOINK, 2012).

Wie wordt betrokken bij het beleid?

Hoewel het woord anders doet vermoeden, gaat het om meekijken of meeluisteren. Over de wijze waarop een kinderdagverblijf dit principe invoert heeft de oudercommissie adviesrecht. Vervolgens is het kinderdagverblijf verplicht de ouders te informeren over de wijze waarop vorm is gegeven aan het vier-ogenprincipe. Daarnaast is de oudercommissie ook actief betrokken geweest bij het tot stand en de handhaving van het beleid.

Van principe naar praktijk...

Zoals zo vaak bij nieuwe regelgeving, is er geen strikte uitvoeringsrichtlijn meegegeven door de wetgever. Dit is een voor- en een nadeel. Het nadeel is dat je nooit kunt stellen dat je het 100% goed of 100% slecht doet. Het voordeel is dat er ruimte is om voor elke situatie een oplossing op maat te bedenken die recht doet aan de specifieke omstandigheden.

De Speelhoeve geeft de volgende invulling aan het vier ogen principe en de preventie van misbruik, onderverdeeld in de onderwerpen bouwkundige aanpassingen, personeel, samenwerking en overige maatregelen.

Op De Speelhoeve streven wij ernaar om 2 pedagogisch medewerkers op de groep te hebben, maar als er niet genoeg kinderen zijn dan kunnen we van dit streven afwijken door bijvoorbeeld groepen samen te voegen of bij zeer kleine groepen deze door 1 pedagogisch medewerker te laten leiden.

De wettelijke bepaling over de beroepskracht-kind-ratio is:

- a. één beroepskracht per vier kinderen in de leeftijd tot één jaar;
- b. één beroepskracht per vijf kinderen in de leeftijd van één tot twee jaar;
- c. één beroepskracht per zes kinderen in de leeftijd van twee tot drie jaar;
- d. één beroepskracht per acht kinderen in de leeftijd van drie tot vier jaar.

Verder is het Conform het “convenant kwaliteit” toegestaan per dag gedurende maximaal drie uur af te wijken van de beroepskracht-kind-ratio.

Dit mag op de volgende tijden:

-voor 9.30 uur

-tussen 12.30 en 15.00 uur

-na 16.30 uur

Bovenstaande momenten zijn aandachtspunten bij de uitwerking van het vier-ogen-principe.

Bouwkundig

- De deuren naar de groepen staan open wanneer gewerkt wordt met 1 pedagogisch medewerker op een groep. Dit zorgt voor transparantie, de medewerkers en leidinggevende hebben zicht op elkaar.
- Het is een opdracht om al het glas transparant te houden en niet dicht te plakken met werkjes en mededelingen.
- De groepsruimte is rondom voorzien van grote ramen, zodat er altijd van buiten naar binnengekeken kan worden.
- De groepsruimte is zo ingericht dat er hoekjes gecreëerd zijn op kindhoogte, waarbij de medewerker de ruimte in zijn geheel kan overzien.
- In de slaapkamers wordt gewerkt met een babyfoon. Deze babyfoon is naast het controleren hoe het met de kinderen gaat ook een controle voor de pedagogisch medewerker als hij/zij op de slaapkamer is.
- Alle slaapkamers zijn tevens voorzien van ramen. Wanneer een pedagogisch medewerkers op de slaapkamer aanwezig is, kan een collega altijd even naar binnen kijken.
- Als een pedagogisch medewerker de slaapkamer in gaat blijft de deur open.
- De toiletdeuren zijn aande boven- en onderkant open, waardoor er goed zicht is op de toiletgang.

Personeel

Van iedere medewerker is er een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG). Dit geldt tevens voor stagiaires. Nieuw personeel wordt pas aangenomen na een mate van screening en eventueel referentievraag. Stagiaires staan altijd boventallig en dus nooit alleen op een groep.

Een pedagogisch medewerker is niet langdurig en structureel alleen buiten met de kinderen, bovendien zijn zij altijd telefonisch bereikbaar.

Het grootste gedeelte van de dag zijn er twee pedagogisch medewerkers op de groep.

Tijdens het laatste half uur dat een leidster mogelijk alleen in het gebouw is, worden de laatste kinderen door hun ouder(s) opgehaald. Daardoor is een leidster eveneens op dit moment zelden alleen met een kind.

Op reguliere basis wordt er door externen toezicht gehouden door (onaangekondigd) langs te komen om de handelingen van de leidsters te observeren.

Tussen 7.15 uur en 8.45 uur worden de kinderen gebracht. In het eerste half uur dat een leidster alleen werkt, zijn er meestal ouders op de groep waardoor een leidster niet alleen is.

Het onvoorspelbare karakter van de breng- en haalsituaties (je weet niet exact wanneer een ouder binnen- of langsloopt en hoeveel tegelijk etc.) verkleint het risico dat iemand zich onbespied of niet gecontroleerd zou kunnen voelen.

Samenwerking en klimaat

Er heerst een open werkklimaat, zodat medewerkers elkaar altijd aan durven te spreken op hun handelen. Dit creëren we door elkaar feedback te (leren) geven in elke geleiding van de organisatie (functioneringsgesprekken, teamvergaderingen, groepsobservaties door manager).

Er wordt gewerkt met een vast team, met de continuïteit op de groep als uitgangspunt. Dit zorgt er voor dat medewerkers aan elkaar gewend zijn, wat het aanspreken op niet gepast gedrag makkelijker kan maken.

Mocht er een pedagogisch medewerker alleen op de groep staan, dan kan het zijn dat een stagiaire/ achterwacht als extra paar ogen fungeert.

Specifieke situaties

Gedurende de dag doen zich verschillende bezettingsmomenten voor, bezetting qua kinderen en bezetting van medewerkers. Hieronder beschrijven wij de situaties waarbij het kan voorkomen dat een medewerker alleen is met de kinderen en hoe wij hiermee omgaan met inachtneming van het vier ogen en orenprincipe.

- Tijdens uitstapjes

Tijdens uitstapjes gaan pedagogisch medewerkers (of een pedagogisch medewerker en een volwassene) minimaal met zijn tweeën op pad met een groepje kinderen.

- Toezicht bij buiten spelen

De buitenruimte/speelplaats is vanuit alle groepen goed zichtbaar. De zichtbaarheid moet zo min mogelijk belemmerd worden. Ook vanuit de aangrenzende woning. Van de eigenaar (omwonende) verwachten wij geen directe betrokkenheid en input, wel zullen medewerkers die iets willen doen dat niet toelaatbaar is zich 'gezien' weten doordat ze niet in een afgesloten ruimte zitten waar niemand hen kan opmerken.

Van binnenuit zijn de buitenspeel terreinen overzichtelijk en houdt degenen die binnen zijn mede toezicht op het buitenspelen.

- Breng en haal momenten tijdens de 3 uursregeling

Is de pedagogisch medewerker een half uur tot een uur alleen in de groep tot de 2e collega begint of de 1e collega naar huis gaat (rooster): tijdens deze drukke 'verkeersuren' is er een voortdurende inloop door ouders.

Tijdens de middagpauze komt het voor dat de pedagogisch medewerkers om de beurt tot maximaal een half uur alleen op de groep is. Mocht dit het geval zijn, dan maken wij gebruik een babyfoon en/of inzet van stagiaire.

Basisprincipes

Naast deze praktische maatregelen zijn er een aantal basisprincipes van toepassing op de preventieve maatregelen tegen misbruik:

- een open aanspreekcultuur op De Speelhoeve.
- de kinderen het bewustzijn en bewaken van de eigen grenzen aanleren.

-Open aanspreekcultuur

Zoals in de maatregelen staat vermeld is er bij De Speelhoeve een open aanspreek cultuur. Door het kleinschalige karakter van onze locatie is het contact persoonlijk en zijn er korte communicatielijnen. Onze locatie heeft een eigen leidinggevende die de medewerkers kan aanspreken op gedrag wat niet gepast is of niet passend bij het beleid van De Speelhoeve. Ook medewerkers onderling spreken elkaar aan op niet passend gedrag. Tevens draagt het werken met vaste team bij aan het opbouwen van een vertrouwensband met het kind.

-Bewustzijn en bewaking van eigen grenzen

Het begeleiden van de kinderen in de bewustwording en het leren aangeven van hun eigen grenzen is belangrijk. De kinderopvang is een veilige plek om dit te oefenen. Op De Speelhoeve wordt er daarom van jongs af aan spelenderwijs aandacht besteedt. De kinderen leren wat ze wel en niet fijn vinden en leren om dit aan te geven aan de ander. Ook leren kinderen dat, als je iemand bijvoorbeeld een knuffel of aai wilt geven en de ander dat niet wil, je deze grens van de ander dient te respecteren. Dit geldt voor zowel het contact van de kinderen onderling als met volwassenen.

In het bewust worden van je eigen grenzen en dit aan te leren geven is de begeleiding van een pedagogisch medewerker vaak gewenst. Wanneer een pedagogisch medewerker bijvoorbeeld ziet dat het ene kind (vaak lief bedoeld) het andere kind aanraakt, maar dat het andere kind dat niet fijn vindt wordt daar over gesproken. Het kind wat de aanraking als niet prettig ervaart leert zich bewust te zijn van zijn grenzen en dit aan te geven. Het kind dat de ander aan wilde raken of liefkozen leert in de geval de grenzen van het andere kind te respecteren.

Uitvoering en toetsing

Door de oudercommissie wordt middels een enquête getoetst bij de ouders waar de behoefte ligt met betrekking tot de uitvoering van het 4 ogen beleid. Naar aanleiding van de enquête is er bewust gekozen om geen gebruik te maken van camera toezicht

Overig toezicht

Naast het personeel van de Speelhoeve wordt er tevens toezicht gehouden door derden. Zo is de Speelhoeve gevestigd in een kop-hals-rompboerderij waarin ook een schoonheidssalon gevestigd is. De klanten (en eigenaar) van de schoonheidssalon lopen ook rond op het erf. De eigenaar van de boerderij is tevens geregeld in en om het pand aanwezig, waardoor extra toezicht wordt verkregen.